

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського
Серія «Вчені-ювіляри Ніжинської вищої школи»
Випуск 11

Петро Макарович Никоненко

До 85-річчя від дня народження

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Ніжин 2021

УДК 016:378(092)

Н 53

Упорядники:

Кільдіватова О. Д. – провідний бібліотекар;

Манжай В. І. – провідний бібліотекар;

Мухомодєєва Н. В. – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу

Відповідальний за випуск

Морозов О. С. – директор бібліотеки

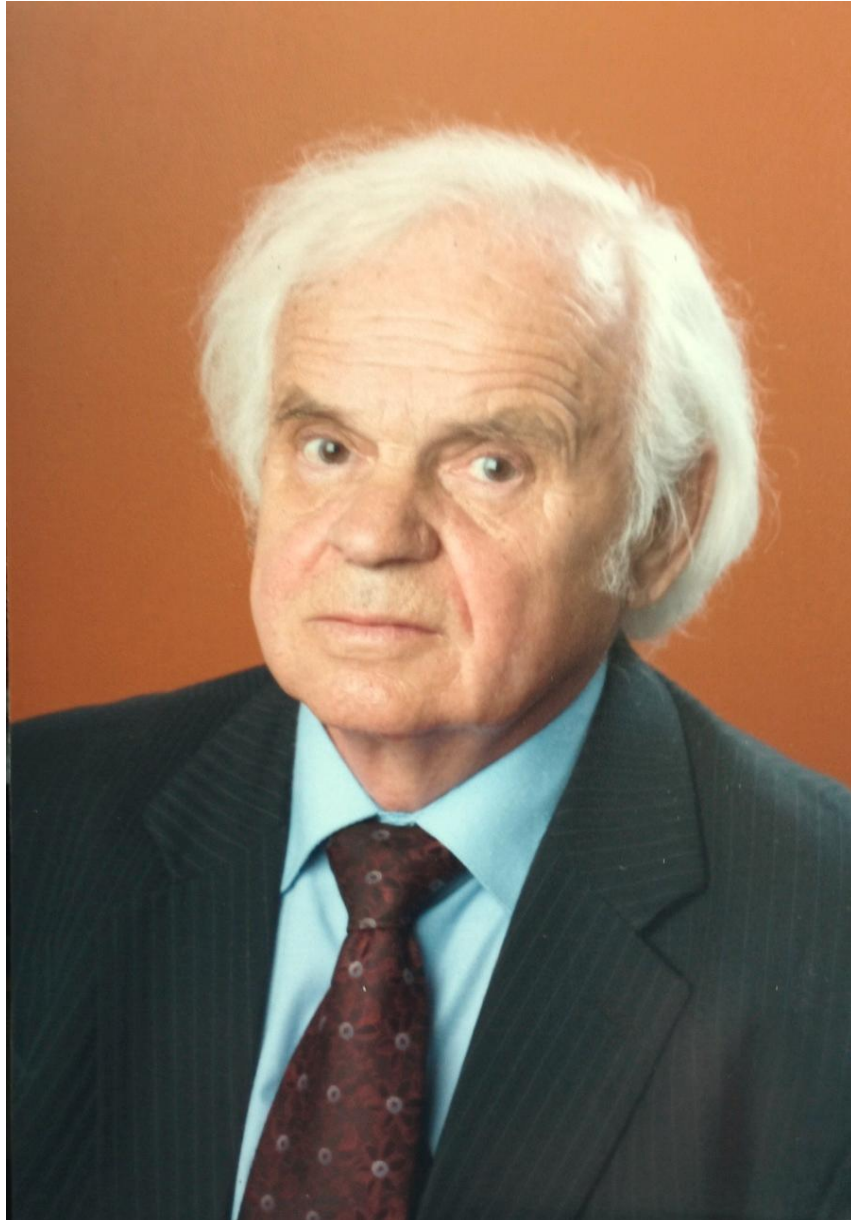
Н 53

Петро Макарович Никоненко: до 85-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; Б-ка ім. акад. М. О. Лавровського ; упоряд.: О. Д. Кільдіватова, В. І. Манжай, Н. В. Мухомодєєва. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2021. – 25 с.

УДК 016:378(092)

© НДУ ім. Гоголя, 2021

Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського

*Кандидат філологічних наук, доцент, заслужений
працівник народної освіти України, помічник ректора
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*

Від упорядників

Черговий випуск біобібліографічного покажчика серії «Вчені-ювіляри Ніжинської вищої школи» присвячено науковій та науково-педагогічній діяльності Петра Макаровича Никоненка, кандидата філологічних наук, доцента, заслуженого працівника народної освіти України, экс-помічника ректора Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

У покажчику представлено науковий доробок науковця за період з 1964–2018 рр. Він містить 60 записів, серед яких: монографії, наукові статті та публікації у фахових періодичних, продовжуваних виданнях українською та російською мовами, інструктивно-методичні матеріали.

Посібник відкривається вступною статтею заслуженого діяча науки і техніки, професора Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Григорія Васильовича Самойленка.

Основний матеріал видання структуровано за трьома розділами.

Джерелами відбору документів були каталоги, картотеки та фонди бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, довідники, ресурси інформаційної мережі Інтернету. Переважна більшість публікацій, що увійшли до покажчика, було переглянуто *de visu*.

У посібнику дотримано хронологічного характеру розміщення опублікованих праць у прямій послідовності. У межах одного року матеріал згруповано за алфавітом назв. Бібліографічний опис і скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами та згідно з рекомендаціями ЦНБ імені В. І. Вернадського щодо складання та оформлення біобібліографічних покажчиків.

Допоміжний апарат біобібліографічного покажчика складається з «Абеткового покажчика назв праць вченого», та «Іменного покажчика», в якому наведені прізвища упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах покажчика.

Видання розраховане на науковців, аспірантів, викладачів та всіх, хто цікавиться розвитком наукових досліджень у галузі української літератури.

Електронний аналог біобібліографічного покажчика доступний на сайті бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://library.ndu.edu.ua>)

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ

26 липня 1936 року народився Петро Никоненко в селі Росава на Київщині.

У **1960 році** закінчив філологічний факультет Чернівецького державного університету.

У **1961 році** працював учителем української мови та літератури.

1961–1977 – старший викладач, завідувач підготовчого відділення, завідувач навчального відділу Чернівецького державного університету.

У **1968 році** закінчив аспірантуру у Чернівецькому національному університеті.

У **1975 році** успішно захистив кандидатську дисертацію.

1977–1979 – обіймав посаду проректора із заочної освіти Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя

1979–1998 – проректор з навчальної роботи Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя.

У **1998 році** став першим проректором з науково-педагогічної роботи Ніжинського державного педагогічного університету імені Миколи Гоголя.

Петро Никоненко є автором понад 30 наукових праць з історії української літератури та фольклористики.

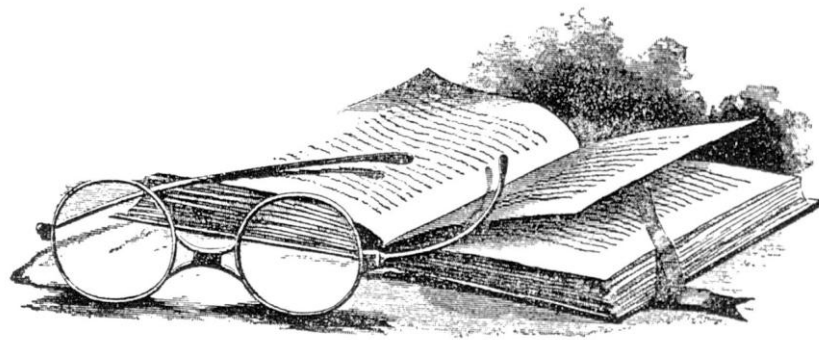
Відзнаки

- Відмінник освіти України (1975)
- Відмінник освіти СРСР (1983)
- Нагрудний знак «А. С. Макаренко» (1986)
- Нагрудний знак «За відмінні успіхи в роботі» (1991)
- Заслужений працівник народної освіти України (1995)
- Нагрудний знак «Петро Могила» (2006)
- Почесна грамота Кабінету Міністрів України (2006)
- Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (2010)

Слово про вченого і педагога

Джерела душевної щедрості

Кожного буденного, а то й вихідного дня, дорогою від університету до центру міста неквапливою ходою йде чоловік. Це – Петро Макарович Никоненко. При зустрічі з багатьма ніжинцями його обличчя змінюється усмішкою, очі загораються вогниками, з вуст ллється дотепна з гумором українська мова, часом приперчена доречним анекдотом.

Петро Макарович завжди говорив лише українською, тому що народився на Київщині в стародавньому селі Росава на березі річки Росавки, художньо описаний Іваном Нечуєм-Левицьким. Дитинство припало на важкі воєнні роки. Батько Макар Фролович і старший брат уже воювали на фронті, а на менших дітей мати-колгоспниця Лепестина Антонівна поклала відповідальність за домашнє господарство. Таке життя загартувало Петра, привчало до щоденної копіткої роботи, і ця риса стала провідною в його характері.

Як і більшість радянських юнаків 40-50-х років, Петро Никоненко вчився в рідному селі Росава, закінчував районну Миронівську десятирічку, в якій очолював шкільний комсомол і був членом райкому. Набуті знання дозволили йому продовжити навчання в Чернівецькому університеті, а після його закінчення в 1960 році з дипломом учителя української мови та літератури викладати цей предмет у буковинському селі Бергомет серед неповторної гірської природи.

Петро Макарович з особливою теплотою згадує цей невеличкий, але насичений відрізок свого життя. Бо саме в цей час він глибше пізнав людей цього величного, оспіваного краю, познайомився з його звичаями і культурою. Це й визначило його подальшу наукову діяльність. Повернувшись у рідний вищий навчальний заклад, Никоненко захопився творчістю співця буковинського краю Сидора Воробкевича і захистив кандидатську дисертацію про письменника, який, за висловом Івана Франка, «розсипав велике багатство життєвих спостережень, осяяних тихим блиском щирого, глибоко людського і народного чуття». У статті «Жайворонкова пісня Буковини», у «Вибраних творах С. Воробкевича» підготовлених у 1987 році разом з колегою М. І. Юрійчуком, Петро Никоненко зумів подати широкому колу читачів яскравий образ українського письменника, про якого в силу тогочасних обставин ще мало знали. У 2003 році вийшла в їх співдружності добре сприйнята читачами та науковцями монографія «Сидір Воробкевич».

Щоб глибше пізнати творчість письменника, який писав не лише українською, а й німецькою та румунською мовами, літературознавець береться за вивчення цих мов. В особовій справі в анкеті відділу кадрів про знання мов записано: вільно володію українською та російською, читаю румунською, німецькою, болгарською. Він пройшов добру, кваліфіковану наукову і людську школу відомих учених : В. М. Лесика, О. С. Романця, Ф. П. Погребенника, М. Г. Івасюка, М. І. Юрійчука, С. І. Дігтяря.

Хоч і полюбив наш герой буковинський край, але все ж перемогла любов до малої своєї батьківщини. За книжками університетської бібліотеки розгледів він землячку Олену Григорівну, з якою одружився і довгі роки прожив разом з нею в щасті, виховуючи дочку і сина.

Чернівецький університет став великою школою для Петра Никоненка: і науковою, і викладацькою, і людською. Коли в 1977 році Міністерство освіти України направило із Чернівців ректором Ніжинського педагогічного інституту ім. М. В. Гоголя Федора Степановича Арвата, він запросив на посаду проректора Петра Макаровича Никоненка, якого добре знав по спільній роботі в університеті. Вони приїхали сюди, щоб демократизувати цей вищий навчальний заклад. Привезли з собою нові методи керівництва й іншу культуру спілкування з колегами. Звичайно, наражалися й на супротив, але через деякий час зуміли переконати в правильності вибраної лінії поведінки. До 1995 року Гоголівський виш за багатьма показниками, в тому числі й за якістю освіти, зайняв одне з перших місць у колишньому Радянському Союзі. Нагороджувався перехідними червоними прапорами, відзначався в статтях у радянській пресі. В той час і Петро Макарович був нагороджений медалями «За доблесну працю», «Ветеран праці», знаками «Відмінник народної освіти України», «Відмінник освіти СРСР», «За відмінні успіхи в роботі в галузі вищої освіти» тощо.

Петро Макарович працював проректором, першим проректором з навчальної роботи і при наступних ректорах уже в педагогічному університеті, а згодом і в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. В підвищенні статусу навчального закладу – велика заслуга П. М. Никоненка, який підготував фундаментальну документальну базу для його атестації і акредитації. Але не тільки ця копітка робота характеризує проректора, а ще й уміння організувати деканів, завідуючих кафедрами, викладачів на високоякісне виконання завдань, які повсякденно треба розв'язувати в нових умовах, не втрачаючи при цьому історичних традицій, професійних надбань.

З усіх напрямків роботи навчальний є найскладнішим, бо він завжди вимагає якісної підготовки студентів, урізноманітнення форм роботи, збагачення лекцій і практичних, лабораторних занять новою комп'ютерною та мультимедійною технікою, поглиблення викладання різних предметів у тісному взаємозв'язку з науковими дослідженнями. Весь навчальний процес потребував забезпечення підручниками, посібниками, методичними розробками. Все це – щоденні турботи проректора. А ще – розробка навчальних планів, програм, рекомендацій, відповіді на письмові запити галузевого міністерства. В процесі роботи Петро Макарович сам збагачувався досвідом, розширював своє бачення навчального процесу у вищій школі, глибше розумів необхідність його реформування. До нього за порадою йшли керівники підрозділів, викладачі та студенти. Петра Макаровича запрошують до співпраці

співробітники міністерства, залучають до розробок різних загальнодержавних освітянських проєктів, для акредитації та перевірки інших вишів.

Ніхто не пригадує, щоб Петро Макарович в оцій буденщині підвищив на когось голос чи несправедливо дорікнув, чи виставив себе поперед інших: його професійні вимоги завжди виконуються безапеляційно. Часто він по-людськи підтримував несправедливо ображених .

Багатогранна діяльність «вічного проректора», його професійність, велика самовіддача дорученій справі були відзначені державними й галузевими нагородами. В 1995 році Указом Президента України присвоєне звання «Заслужений працівник освіти України», а глава уряду нагородив Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. Міністерство освіти відзначило Почесною грамотою, медаллю А. С. Макаренка і знаком «Петро Могила», а вчена рада університету присвоїла звання «Заслужений працівник Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя».

43 роки Петро Макарович Никоненко живе в Ніжині. За ці роки він надбав велику повагу багаточисленної когорти викладачів і студентів, любов сотень філологів, яким читав цікаві лекції з фольклору, літератури і мистецтва, теплоту і щирість ніжинців. Він володіє тими чеснотами, які визначають справжню людину в очах старшого покоління: совість, порядність, відповідальність, доброта, людяність, душевна краса. Хіба це не багатство? З ним можна впевнено крокувати вулицями вже рідного Ніжина, спілкуватися з тими, хто в тебе вірить, шукає допомоги, виражає симпатію і подяку за підтримку в потрібну хвилину.

Г. В. Самойленко, заслужений діяч науки і техніки, почесний громадянин м. Ніжин, професор

НАУКОВІ ПРАЦІ

1964

1. **Використання творів живопису при вивченні біографії Т. Г. Шевченка в школі** / Петро Никоненко // Матеріали XIX наук. сесії Чернівець. держ. ун-ту. – Чернівці, 1964. – С. 61–64.

1965

2. **Вивчення образотворчої спадщини Т. Г. Шевченка в школі** / Петро Никоненко // Там само. – Чернівці, 1965. – С. 33–37.

1966

3. **Історична поема С. Воробкевича «Гиміш Хмельницький»** / Петро Никоненко // Східно-слов'янсько-східнороманські мовні, літературні та фольклорні зв'язки. – Чернівці, 1966. – С. 44–46.

1974

4. **Сидір Воробкевич** / Петро Никоненко // Музика. – 1974. – № 3. – С. 24–25.

5. **Тема дружби народів у творчості С. Воробкевича** / Петро Никоненко // Актуальні питання суспільних наук, історії, філології. – Львів, 1974. – С. 68–74.

1975

6. **С. И. Воробкевич. Жизнь, творчество и место в литературном процессе второй половины XIX века** : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Петр Никоненко. – Черновцы, 1975. – 24 с.

7. **Мелодрама С. Воробкевича «Гнат Приблуда»** / Петро Никоненко // Українське літературознавство. – Львів, 1975. – Вип. 24. – С. 57–63.

1981

8. **Безмежні обрії братерства** / Петро Никоненко, Анатолій Стельмах // Вітчизна. – 1981. – № 10. – С. 212–213. – Рец. на кн.: Різниченко Т. М. Взаємодія літератур народів СРСР та ідейно-художнє збагачення радянської поезії / Т. М. Різниченко ; ред. Л. Марченко. – Київ : Наукова думка, 1980.

1982

9. **З народних джерел** / Петро Никоненко // Народна творчість та етнографія. – 1983. – № 3. – С. 78–80. – Рец. на кн.: Білинська М. Сидір Воробкевич / М. Білинська. – Київ : Музична Україна, 1982. – 46 с.

1983

10. **Гончар О. І. Українська література передшевченківського періоду і фольклор** / Петро Никоненко // Українська мова і література в школі. – 1983. – № 7. – С. 74–76.

11. **Нова книга про Леоніда Глібова** / Петро Никоненко // Радянське літературознавство. – 1983. – № 12. – С. 67–68. – Рец. на кн.: Деркач Б. А. Леонід Глібов : життя і творчість. – Київ : Дніпро, 1982. – 251 с.

12. **Професійне становлення молодого вчителя** / В. К. Майборода, Т. М. Бондаренко, П. М. Никоненко // Радянська школа. – 1983. – № 9. – С. 74–78.

1985

13. **Ю. Федькович і С. Воробкевич** / Петро Никоненко // Юрій Федькович : до 100-річчя від дня народження. – Чернівці, 1985. – С. 86.

1986

14. **Сидір Воробкевич і народна творчість** / Петро Никоненко // Народна творчість і етнографія. – 1986. – № 4. – С. 36–40.

1987

15. **Пісня буковинського жайворонка** / П. М. Никоненко, М. І. Юрійчук // Сидір Воробкевич. Вибрані твори. – Київ, 1987. – С. 5–18.

16. **Примітки** / П. М. Никоненко, М. І. Юрійчук // Там само. – С. 330–354.

17. **Фольклоризм байок Л. Глібова** / Петро Никоненко // Глібовські читання, присвяч. 160-річчю з дня народж. поета : тези доп. – Ніжин, 1987. – С. 12.

1988

18. **Образ народного митця у творчій інтерпретації С. Воробкевича** / Петро Никоненко // Кобзарські традиції в українському фольклорі та літературі : тези доп. і повідомл. обл. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю від дня народж. Є. Х. Мовчана. – Суми, 1988. – С. 25–28.

1989

19. **До історії становлення демократичної освіти на Буковині в II половині XIX ст.** / Петро Никоненко // Розвиток школи і педагогічної думки на Україні : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 1000-річчю школи Київської Русі. – Ніжин, 1989. – С. 25–26.

20. **Людина і природа у творчому осмисленні О. Кобилянської та С. Воробкевича** / Петро Никоненко // О. Кобилянська. До 100-річчя від дня народж.: матеріали респ. міжвуз. наук. конф. – Чернівці, 1989. – С. 88–89.

1990

21. **Питання вивчення усної народної творчості в курсі методики літератури** / Петро Никоненко // Актуальні питання вивчення у вузі курсу методики викладання мови і літератури в школі : тези доп. респ. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1990. – С. 69–70.

22. **Фольклорна практика в педагогічному інституті** / Петро Никоненко // Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної підготовки вчителя в умовах перебудови вищої і середньої школи : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1990. – Ч. 2. – С. 60.

1991

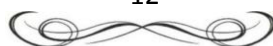
23. **Вивчення творчості С. Воробкевича в контексті літературного процесу другої половини XIX ст.** / Петро Никоненко // Використання спадщини повернутих і забутих діячів науки та культури в навчальному процесі педагогічного вузу та школи : тези респ. міжвуз. наук.-практ. конф. – Рівне, 1991. – С. 104–105.

24. **Призабута сторінка історії музичної освіти в Україні** / Петро Никоненко // Народна пісня та впровадження її в навчально-виховний процес в умовах відродження національної культури : матеріали респ. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1991. – С. 4–5.

25. **Фольклористична діяльність С. І. Воробкевича** / Петро Никоненко // Фольклор у духовному житті українського народу : регіон. наук. чит. – Львів, 1991. – С. 34–35.

1992

26. **Фольклор і музична творчість С. Воробкевича** / Петро Никоненко // Фольклор та професійне мистецтво : м-ли Всеукр. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1992. – С. 32–36.

1993

27. **На порозі акредетація** / П. М. Никоненко // Альма матер. – 1993. – № 2 (лютий). – С. 1.

28. **Підсумки не втішають** / П. М. Никоненко // Альма матер. – 1993. – № 3 (березень). – С. 1

1999

29. **Організація педагогічної практики в педагогічному університеті (інструктивно-методичні матеріали)** / П. М. Никоненко [та ін.] ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя. – Ніжин : [б.в.], 1999. – 18 с.

2000

30. **«Руська трійця» в творчій долі Сидора Воробкевича** / Петро Никоненко // Шашкевичіана : зб. наук. пр. – Львів ; Вінніпег, 2000. – Вип. 3–4. – С. 695–696.

2003

31. **Сидір Воробкевич: життя і творчість** / П. М. Никоненко, М. І. Юрійчук . – Чернівці : Рута, 2003. – 208 с.

2006

32. **Перший жайворонок весни народного відродження** / П. Никоненко, М. Юрійчук // Літературний Чернігів. – 2006. – N3(35). – С. 140–144.

2011

33. **Буковинський жайвір: сторінки життєпису Сидора Воробкевича** : з додатком - репринтною копією прижиттєвого видання збірки поезій «Над Прутом» (1901) / П. М. Никоненко ; передмова автора. – Чернівці ; Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2011. – 191 с. + 129.

2012

34. **Листування Сидора Воробкевича як першоджерело для його життєпису (60-і – початок 70-х рр. ХІХ ст.)** / П. Никоненко // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2012. – Вип. 648–649. Слов'янська філологія. – С. 62-66.

2016

35. **Буковинський жайвір: сторінки життєпису Сидора Воробкевича** / П. М. Никоненко. – 2-е вид. з доп. і змінами. – Чернівці; Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2016. – 240 с.

2018

36. «**Будьмо людьми!..**» / Петро Никоненко // Академік Федір Арват. Наука творити добро : спогади, публікації / Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя ; уклад.: Петро Никоненко, Григорій Самойленко. – Ніжин, 2018. – С. 64–73.

РЕДАКЦІЯ, УПОРЯДКУВАННЯ

1987

37. **Воробкевич Сидір (Ісидор) Іванович. Вибрані твори** / С. І. Воробкевич ; упоряд. підгот. текстів, передм. та приміт. Никоненка, М. І. Юрійчука. – Київ : Дніпро, 1987. – 357 с.

2018

38. **Академік Федір Арват. Наука творити добро** : спогади, публікації / Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя, уклад.: Петро Никоненко, Григорій Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 194 с.

ПРО ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ П. НИКОНЕНКА

39. **Вірський А.** І на згадку – куманець / А. Вірський // Альма матер. – 1993. – № 4 (квітень). – С. 1.

40. **Ковалець Л.** З думками про велике: «Руська хата» як літературний маніфест Сидора Воробкевича : до 180-річного ювілею письменника / Лілія Ковалець // Дзвін. – 2016. – N 7. – С. 192–196.

41. **Кочерга М.** З ювілеєм, Петре Макаровичу! / М. Кочерга, В. Крик // Ніжинський вісник. – 2016. – N 29 (23 липня). – С. 7.

42. **Курилюк Т.** Про вивчення поезики віршованих творів Сидора Воробкевича // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2011. – Вип. 547–548. Словянська філологія. – С. 93–98. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://www.google.com.ua/search?q=%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE+%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE+%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87&ei=MieiYNSL4X_7_UP_qC8yAg&start=20&sa=N&ved=2ahUKEwjUn_qUpNDwAhWF_7sIHX4QD4k4ChDy0wN6BAgBEEI&biw=1360&bih=650. – Назва з екрану.

43. **На вашу книжкову полицю** // Літературний Чернігів. – 2017. – № 1/77. – С. 186–191. – Рец. на кн.: Никоненко П. М. Буковинський жайвір. Сторінки життєпису Сидора Воробкевича / П. М. Никоненко. – Чернівці, Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. – 240 с.

44. **Никоненко Петро Макарович** [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%8C%D0%BA%D0%BE_%D0%90%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B9_%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. – Назва з екрану. – Дата останньої правки : 16.07.2019. – Дата перегляду : 18.05.2021.

45. **Никоненко Петро Макарович** [Електронний ресурс] // Вікіпедія – Електрон. дані. – Режим доступу: http://wikipedia.ua.nina.az/wiki/%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE_%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87. – Назва з екрану. – [недоступне посилання з квітня 2019]

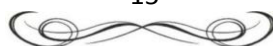
46. **Никоненко Петро Макарович** // До 85-річчя заснування Київської області (Село Росава) / Т. С. Бондар, В. М. Рябець; Архівний відділ Миронівської райдержадміністрації Київської області. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://myronivka-rda.archives.kiev.ua/news.php?id=1868>. – Назва з екрану.

47. **Никоненко Петро Макарович** // Календар знаменних і пам'ятних дат міста Ніжина на 2016 рік / уклад. Л. Г. Гусева, В. М. Фількенштерн ; відп. за вип. О. Є. Єскименко. – Ніжин, 2016. – С. 29.

48. **Никоненко Петро Макарович** // Календар знаменних і пам'ятних дат міста Ніжина на 2021 рік / уклад. Л. Г. Гусева ; відп. за вип. О. Є. Єскименко. – Ніжин, 2021. – С. 46 : іл.

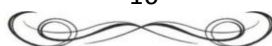
49. **Никоненко Петро Макарович** // Ніжинська вища школа: викладачі і випускники : календар знаменних і пам'ятних дат на 2021 рік / упоряд. Кільдіватова О. Д., Манжай В. І., Мухомодєєва Н. В. – Ніжин, 2020. – С. 48.

50. **Никоненко Петро Макарович** : матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. – Режим доступу: https://www.wikiwand.com/uk/Никоненко_Петро_Макарович. – Назва з екрана. – (дата звернення: 24.05.2021).

51. **Никоненко Петро Макарович** : [подяка від Наукової бібліотеки ТНПУ імені Володимира Гнатюка]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/presents/2016/231-individuals16/1808-nikonenko-petro-makarovich>. – Назва з екрану.
52. [Никоненко П. М.] // Наказ про виплату довічних державних стипендій видатним діячам освіти . – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5aa/a6d/285/5aaa6d2854b5d250325184.pdf>. – Назва з екрану.
53. [Никоненко П. М.] // Про призначення державних стипендій видатним діячам освіти : розпорядження Президента України [від 30 вересня 2010 р.] // Урядовий кур'єр. – 2010. – 5 жовтня. – С. 13.
54. [Никоненко П. М.] // Про призначення довічних державних стипендій видатним діячам освіти і науки : указ...від 19 лютого 2018 р. № 36/2018 // Урядовий кур'єр. – 2018. – 23 лютого (№ 38). – С. 4.
55. [Никоненко П. М.] // Самойленко Г. В., Самойленко О. Г. Ніжинська вища школа: сторінки історії. – Ніжин, 2005. – С. 324.
56. **Онищенко Надія.** «Буковинський жайвір» оселився в Ніжині / Н. Онищенко // Ніжинський вісник. – 2012. – N 14 (18 лютого). – С. 3.
Те саме. [Електронний ресурс] : рец. на кн.. : Никоненко П. М. Буковинський жайвір. – Ніжин, 2011 / Надія Онищенко // Український дім. – 2012. – № 2 (52). – С. 6–7. – Режим доступу: http://www.ndu.edu.ua/images/stories/2016/2012_2.pdf. – Назва з екрана. – (дата звернення: 24.05.2021).
57. **Проректор за покликанням** // Пінчук Т. Д. Зірки залишають слід... Кн. 2 / Тамара Дмитрівна Пінчук. – Ніжин, 2006. – С.85–91. – (До 200-ліття Ніжинської вищої школи).
58. **Самойленко Г. В.** Джерела душевної щедрості : ювілей П. М. Никоненко / Г. В. Самойленко // Ніжинський вісник. – 2011. – 28 липня. – С. 1, 7.
59. **Самойленко Г. В.** Про людяність і професіоналізм Петра Никоненка / Г. В. Самойленко // Вісті. – 2008. – 28 липня.
60. **Сонцедар : проректор Ніжинського НДУ імені Миколи Гоголя** // Літературний Чернігів. – 2006. – N3(35). – С. 139. : портр.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ П. М. НИКОНЕНКА

- Безмежні обрії братерства **8**
«Будьмо людьми!...» **36**
Буковинський жайвір: сторінки життєпису Сидора Воробкевича **35**
Буковинський жайвір: сторінки життєпису Сидора Воробкевича : з додатком
- репринтною копією прижиттєвого видання збірки поезій "Над Прутом"
(1901) **33**
Вивчення образотворчої спадщини Т. Г. Шевченка в школі **2**
Вивчення творчості С. Воробкевича в контексті літературного процесу другої
половини ХІХ ст. **23**
Використання творів живопису при вивченні біографії Т. Г. Шевченка в
школі **1**
Сидір Воробкевич **4**
Сидір Воробкевич і народна творчість **14**
Сидір Воробкевич: життя і творчість **31**
С. И. Воробкевич. Жизнь, творчество и место в литературном процессе
второй половины ХІХ века **6**
Гончар О. І. Українська література передшевченківського періоду і фольклор
10
До історії становлення демократичної освіти на Буковині в ІІ половині ХІХ
ст. **19**
З народних джерел **9**
Історична поема С. Воробкевича «Тиміш Хмельницький» **3**
Листування Сидора Воробкевича як першоджерело для його життєпису (60-і
– початок 70-х рр. ХІХ ст.) **34**
Людина і природа у творчому осмисленні О. Кобилянської та С. Воробкевича
20
Мелодрама С. Воробкевича «Гнат Приблуда» **6**
На порозі акредетація **27**
Нова книга про Леоніда Глібова **11**
Образ народного митця у творчій інтерпретації С. Воробкевича **18**
Організація педагогічної практики в педагогічному університеті **29**
Перший жайворонок весни народного відродження **32**
Питання вивчення усної народної творчості в курсі методики літератури **21**
Підсумки не втішають **28**

Пісня буковинського жайворонка	15
Призабута сторінка історії музичної освіти в Україні	24
Примітки	16
Професійне становлення молодого вчителя	12
«Руська трійця» в творчій долі Сидора Воробкевича	30
Тема дружби народів у творчості С. Воробкевича	5
Фольклор і музична творчість С. Воробкевича	26
Фольклоризм байок Л. Глібова	17
Фольклористична діяльність С. І. Воробкевича	25
Фольклорна практика в педагогічному інституті	22
Ю. Федькович і С. Воробкевич	13

Іменний покажчик

А

Арват Ф. 36, 38

Б

Білинська М. 9

Бондар Т. С. 46

Бондаренко Т. М. 12

В

Вірський А. 39

Воробкевич С. 3-7, 9, 13-15, 18, 20, 23, 25, 26, 30, 31, 33-35, 37, 40, 42, 43

Г

Глібов Л. 11, 17

Гончар О. І. 10

Гусева Л. Г. 47, 48

Д

Деркач Б. А. 11

Є

Єкименко О. Є. 47, 48

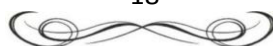
К

Кільдіватова О. Д. 49

Кобилянська О. 20

Ковалець Л. 40

Кочерга М. 41

Крик В. 41

Курилюк Т. 42

М

Майборода В. К. 12

Манжай В. І. 49

Марченко Л. 8

Мовчан Є. Х. 18

Мухомодеева Н. В. 49

О

Онищенко Н. 55

П

Пінчук Т. Д. 56

Р

Різниченко Т. М. 8

Рябець В. М. 46

С

Самойленко Г. В. 36, 38, 57, 58

Стельмах А. 8

Ф

Федькович Ю. 13

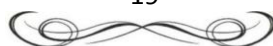
Фількенштерн В. М. 47

Ш

Шевченко Т. Г. 1, 2

Ю

Юрійчук М. І. 15, 16, 31, 32, 37

Із сімейного архіву

ЗМІСТ

Від упорядників.....	4
Основні дати життя та діяльності.....	5
Слово про педагога і вченого.....	6
Самойленко Г. В. Джерела душевної щедрості.....	7
Наукові праці.....	10
Редколегія, упорядкування видань.....	14
Про життя та діяльність П. М. Никоненка.....	14
Алфавітний покажчик назв праць вченого.....	17
Іменний покажчик.....	18
Із сімейного архіву (фото).....	20

Науково-бібліографічне видання

Відповідальний за випуск:
Морозов О. С. – директор бібліотеки

Упорядники:

Кільдіватова О. Д., Манжай В. І., Мухомодєєва Н. В.

Петро Макарович
Никоненко
До 85-річчя від дня народження

Біобібліографічний покажчик

